

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA
VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS IŠVAŽIUOJAMOJO POSĖDŽIO
PROTOKOLAS

2015 m. spalio 16 d. Nr. V17-8(6.1.)
Vilnius

Posėdis vyko nuo 9.00 val. iki 13.00 val.

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos (toliau – Komisija) pirmininkė Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė – Komisijos vyresn. specialistė Anželika Vėžienė

Dalyvavo:

Komisijos nariai – Gintaras Balčytis, Adomas Butrimas, Gražina Drėmaitė, Augis Gučas, Jūratė Jurevičienė, Evelina Karalevičienė, Albinas Kuncevičius, Nijolė Laužikienė, Juozas Algirdas Pilipavičius, Deivydas Rimkevičius, Nadežda Spiridonovienė.

Komisijos darbuotojai – Viktorija Gadeikienė, Algimantas Gražulis, Juozas Lapinskas, Artūras Stepanovič, Anželika Vėžienė.

Kiti dalyviai – sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Sapiegų rūmų interjero tvarkymo-restauravimo darbų.
2. Dėl Sapiegų parko tvarkymo vizijos.
3. Dėl Gedimino pilies kalno būklės ir tvarkymo problemų.
4. Dėl paminklo dr. Jonui Basanavičiui.
5. Dėl Komisijos sprendimo projekto „Dėl pasaulio paveldo vietovės – Vilniaus istorinio centro (Senamiesčio) ir jo aplinkos pokyčių“ aptarimo ir priėmimo.
6. Dėl Komisijos sprendimo projekto „Dėl sovietinio laikotarpio Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimo“ aptarimo ir priėmimo.
7. Kiti klausimai.

1. Sapiegų rūmų interjero tvarkymo-restauravimo darbai.

Komisijos nariai apžiūrėjo Sapiegų rūmuose restauruojamą šiaurinės galerijos rytinėje ir vakarinėje sienose bei pietinės galerijos rytinėje sienoje esančią sieninę tapybą. Vykdomus restauravimo darbus pristatė Komisijos narys J. A. Pilipavičius.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Sapiegų rūmų sienų tapyba yra aukšto europinio lygio, kuri buvo labai grubiai sunaikinta, t.y. sukapota, pastatą XIX a. pritaikant ligoninės veiklai. Spėjama, jog rūmuose esanti tapyba XVII a. sukurta garsaus baroko menininko, florentiečio Mikelandželo Palloni.

Restauratoriams atidengiant šiaurinės galerijos freskas, pastebėta, jog rytinėje sienoje esanti freska turi siužetinę tąsą su priešingoje pusėje esančia kompozicija. Išliko fragmentas, vaizduojantis muzikantų ansamblį balkone. Tikimasi atkurti visą rūmų galeriją, apie 60-70 proc. jos galėtų būti atkurta autentiškos.

Restauruojant rūmuose išlikusius fragmentus dirba ne tik restauratoriai-profesionalai, bet ir Vilniaus dailės akademijos studentai.

E. Purlys (Projektavimo ir restauravimo institutas)

Komisijos nariams pristatė pietinės galerijos rytinėje sienoje išlikusios tapybos restauravimą. Ši patalpa – problematiška. Ornamentinės tapybos fragmentai dengia ankstesniojo laikotarpio sieninę tapybą. Sprendžiama dėl galimybės atskleisti ir ankstesnes freskas.

Sapiegų rūmuose planuojama daugiafunkcinė kultūrinė paskirtis.

2. Sapiegų rūmų parko tvarkymo vizija.

Jurga Večerskytė-Šimeliūnė (SI „Vilniaus planas“) ir Vaiva Deveikienė (Vilniaus miesto savivaldybė) pristatė Komisijos nariams atliktus Sapiegų rūmų parko mokslinius tyrimus bei prašė Komisijos narių nuomonės ir patarimo dėl parko restauravimo koncepcijos rengimo.

Komisijos nariai, apžiūrėję parką, siūlė svarstyti galimybę nugriauti dalį buvusios ligoninės pastato, kad būtų atkurta Sapiegų rūmų parko ašis. Kitas siūlymas – apsispręsti dėl atkurtino laikotarpio.

3. Gedimino pilies kalno būklė ir tvarkymo problemos.

Birutė Kulnytė (Lietuvos nacionalinis muziejus) pristatė Komisijos nariams Gedimino pilies kalno būklę, didžiausias problemas ir planuojamus darbus. Planuojama nukanalizuoti šaltinėlių ir pašalinti vėlesniu laikotarpiu pastatytą mūrą (nuolat girdima klaidinga nuomonė, jog ant kalno likęs mūras – Vytauto laikų). Vykdoma stebėseną. Bus išryškintas nugriautas bokštas. Esama problemų dėl šlaitų slinkimo.

SVARSTYTA. Sapiegų rūmų ir parko bei Gedimino pilies kalno tvarkymas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Siūlė Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorei B. Kulnytei pasisakyti dėl Gedimino pilies kalno būklės.

B. Kulnytė (Lietuvos nacionalinis muziejus)

Didžiausias šių metų darbas – kalno nuogriuvų užpylimas. Vykdamas kitą darbų etapą planuojami inžinieriniai įtvirtinimai. Kitais metais planuojama sutvarkyti šaltinėlių. Reikėtų spręsti dėl skylančio vėlyvosios architektūros mūro. Tariamasi dėl keltuvo demontavimo.

A. Meškauskienė (Lietuvos nacionalinis muziejus)

Informavo apie Gedimino pilies kalno tvarkymo etapus.

B. Kulnytė (Lietuvos nacionalinis muziejus)

Gedimino pilies kalno sutvarkymas yra investicinis projektas. Šiomet negauta lėšų. Kitiems metams lėšos jau numatytos. Akcentavo, jog šis projektas turėtų būti prioritetas, tad reikėtų kiekvienais metais numatyti lėšas.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Klausė, ar planuojama apsaugoti mūrą žiemos metu.

B. Kulnytė (Lietuvos nacionalinis muziejus)

Žiemos metu mūras bus apsaugotas, uždengtas. Akcentavo, jog skylantis mūras datuojamas 20 a. 8-uoju dešimtmečiu, griovimo darbai bus atlikti.

A. Meškauskienė (Lietuvos nacionalinis muziejus)

Apskardinti mūro šonai, uždengtas stogas.

V. Šimas (VI „Lietuvos paminklai“)

Labai išgąsdino kalno įgriuvos. Siūlė nuolat vykdyti kalno stebėseną, nes kalnas nuolat slenka dėl galimų šaltinėlių.

Komisijos narys A. Gučas

Klausė, ar kalnas yra tvirtinamas, kad nenuslinktų likęs pilies bokštas.

B. Kulnytė (Lietuvos nacionalinis muziejus)

Šiuo metu nevykdomi kalno tvirtinimo darbai. Kalnas sutvirtintas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Išvažiuojamajame posėdyje Komisijos nariai apžiūrėjo du prioritetinius objektus: Sapiegų rūmus ir parką bei Gedimino pilies kalną. Klausė Komisijos narių nuomonės dėl sprendimo priėmimo būtinybės.

Bendru sutarimu nutarta parengti sprendimą dėl Sapiegų rūmų ir parko tvarkymo bei finansavimo.

Komisijos narys A. Gučas

Siūlė Komisijai sprendime akcentuoti būtinybę atkurti Sapiegų rūmų parko ašį, nugriaunant dalį vėlesnių buvusios ligoninės pastatų.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Klausė Komisijos narių nuomonės dėl Gedimino pilies kalno. Siūlė raštu kreiptis į Lietuvos Respublikos Vyriausybę dėl darbų finansavimo.

Bendru sutarimu pritarta.

B. Kulnytė (Lietuvos nacionalinis muziejus)

Komisijai bus pateikta visa, su kalno būkle susijusi informacija.

4. SVARSTYTA. Paminklas dr. Jonui Basanavičiui.

B. Kulnytė (Lietuvos nacionalinis muziejus)

Ruošiantis Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimui kilo mintis pastatyti paminklą dr. J. Basanavičiui. Siūlė paminklą statyti K. Sirvydo skvere. Kitas svarstomas pasiūlymas – aikštėje priešais Lietuvos nacionalinę filharmoniją. Šiam siūlymui nepritarė.

Komisijos narys A. Gučas

Siūlė paminklą statyti aikštelėje prie Šv. Paraskevijos cerkvės.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Neigiamai vertino užsienio valstybių ambasadų įsikūrimą Vilniaus senamiestyje, perleidžiant jiems ištikus kvartalus. Pritarė siūlymui pastatyti paminklą K. Sirvydo skvere.

Komisijos narė E. Karalevičienė

Neturėjo nuomonės. Abejojo, ar paminklui tinkamos siūlomos vietos.

Komisijos narys G. Balčytis

Abejojo dėl paminklo statymo K. Sirvydo skvere, kuriame jis tiesiog „pranyktų“.

Komisijos narė N. Laužikienė

Pritarė Komisijos nariui G. Balčyčiui.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Klausė, ar priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimas dėl pritarimo R. Jakimavičiaus eskizui.

Komisijos narė N. Spiridonovienė

Paminklo pastatymo vietą siūlė susieti su J. Basanavičiaus gyvenamąja vieta.

Komisijos narys D. Rimkevičius

Reiktų išsamesnio klausimo pristatymo, gilesnės analizės. Neturėjo nuomonės šiuo klausimu.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Nepritarė siūlymui pastatyti paminklą prieš Lietuvos nacionalinę filharmoniją. K. Sirvydo skvero variantas būtų tinkamesnis, tačiau tik sutvarkius patį skverą.

5. SVARSTYTA. Komisijos sprendimo projekto „Dėl pasaulio paveldo vietovės – Vilniaus istorinio centro (Senamiesčio) ir jo aplinkos pokyčių“ aptarimo ir priėmimo.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Sprendimo projektas patikslintas pagal Komisijos narių pastabas, pateiktas praeitame posėdyje. Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra kreipėsi į Komisiją prašydama pateikti dokumentus ir turimą informaciją apie galimus pažeidimus vykdant statybas Polocko g. 17. Komisija atsakė į užklausimą.

Komisijos narė E. Karalevičienė

Siūlė sprendžiamosios dalies 3 p. adresuoti ir Kultūros paveldo departamentui.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Pritarė sprendimo projektui.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Turėjo redakcinių pastabų dėl sprendžiamosios dalies:

Tebegaliuoja reikalavimai, nustatyti Kultūros vertybių apsaugos departamento prie Kultūros ministerijos direktoriaus 2005-04-19 įsakymu Nr. Į-167 „Dėl Pasaulinio paveldo objekto – kultūros paminklo UIP – Vilniaus istorinio centro apsaugos zonos laikinojo apsaugos reglamento patvirtinimo“, tačiau jų irgi dažnai nesilaikoma. – išbraukti irgi.

Vietoj aptariant priešprojektinius pasiūlymus (2.1 p.) – rengiant projektą.

Pritarė Komisijos narės E. Karalevičienės siūlymui dėl 3 p., siūlė papildyti *kad ši kartu su Kultūros paveldo departamentu.*

Tikslintinas 3 p., kuriame nereikėtų vardinti visų vertingųjų savybių – *pagal nustatytus reikalavimus.*

Komisijos narys G. Balčytis

Tikslintinas 2.2.1 punktas: *vadovaujantis Gairėmis (...).*

Komisijos narė N. Spiridonovienė

Siūlė nurodyti konkretų Vilniaus miesto savivaldybės departamentą, kuriam būtų adresuotas siūlymas.

Siūlė atsiakyti detalizavimo, už ką yra atsakingas kultūros ministras.

Komisijos narys A. Gučas

Nusišalino nuo svarstymo.

Komisijos narys D. Rimkevičius

Komisija jau balsavo dėl 1 p. Šiame posėdyje nereikėtų balsuoti pakartotinai. Prieš balsuojant Komisijos nariams turėjo būti pateiktas Komisijos kreipimosi į Generalinę prokuratūrą tekstas.

Komisijos narė N. Laužikienė

Kreipimosi tekstas galėtų būti pateiktas Komisijos nariams, kai bus parengtas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Siūlė balsuoti dėl sprendimo priėmimo.

Balsavimas:

1. Už – 9 Komisijos nariai.
2. Susilaikė – 1 Komisijos narys.
3. Prieš – 1 Komisijos narys balsavo prieš pakartotiną balsavimą dėl sprendžiamosios dalies 1 punkto.

Išvada: su pastabomis pritarta sprendimo projektui.

NUTARTA. 1. Patikslinti sprendimo projektą pagal pastabas. 2 Priimti sprendimo projektą.

6. SVARSTYTA. Komisijos sprendimo projekto „Dėl sovietinio laikotarpio Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimo“ aptarimas ir priėmimas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Darbo grupė (Komisijos nariai E. Karalevičienė, A. Kuncevičius) patikslino sprendimo projektą pagal pastabas. Siūlė pasisakyti Komisijos nariams.

Komisijos narė N. Laužikienė

Pritarė sprendžiamosios dalies 1 p., tačiau pastebėjo, jog specialioji mokslinė taryba reikalinga ne vien tik sovietmečio paveldui vertinti.

Siūlė atsisakyti 2 p. siūlymo. Derybų klausimą reikėtų spręsti bendradarbiaujant su Užsienio reikalų ministerija, o ne pateikiant sprendime.

Sprendime nesiūlė akcentuoti vien tik sovietmečio paveldo. Reikėtų nagrinėti platesnį laikmetį.

Komisijos narys A. Butrimas

Pritarė Komisijos narei N. Laužikienei.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Pritarė sprendimo projektui.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Šis sprendimas – labai reikalingas. Ar tikrai reikėtų apsiriboti sovietmečiu? Reikėtų akcentuoti visų pirma apsaugos tęstinumą. Siūlė keisti pavadinimą – *Dėl XX a. 2-osios pusės Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimo*. Reikėtų įsteigti ne specialiąją mokslinę tarybą, o Lenkijos Respublikos pavyzdžiu – Kovų ir kančių atminties apsaugos tarybą.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Reikėtų akcentuoti probleminį sovietinio laikotarpio paveldą.

Komisijos narys A. Gučas

Sprendime reikėtų akcentuoti ne vien kapus ir paminklus. Reikėtų paminėti ir architektūrą.

Komisijos narys D. Rimkevičius

Sprendimo pavadinime reikėtų akcentuoti, jog kalbama apie sovietinės okupacijos ir aneksijos laikotarpį. Trūksta argumentų, kodėl reikėtų priimti šį sprendimą. Nėra būtina steigti mokslinės tarybos, nes šioje srityje nėra problemų. Siūlė nepriimti sprendimo.

Komisijos narė N. Spiridonovienė

Būtina priimti sprendimą. Galbūt reikėtų svarstyti visą 20 a. Siūlytina steigti mokslinę tarybą prie Kultūros ministerijos.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Šioje srityje esama nemažai problemų, pvz. dėl karių kapų. Nepritarė Komisijos nariui D. Rimkevičiui. Nesiūlė svarstyti viso 20 a. Reikėtų atsisakyti 2 p. siūlymo. Visos postsovietinės šalys yra pasirašiusios sutartis su Rusijos Federacija. Dėl dabartinės geopolitinės padėties Lietuva neturėtų dalyvauti derybose dėl sutarties pasirašymo.

Siūlė balsuoti dėl sprendimo priėmimo iš esmės ir dėl kiekvieno sprendžiamosios dalies siūlymo.

Komisijos narė E. Karalevičienė

Sprendimo projektas patikslintas pagal Komisijos narių pastabas. Dabartiniame projekte neakcentuojamas Žalioji tiltas. Diskutuotina dėl 2 p. siūlymo.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Siūlė balsuoti dėl sprendimo projekto 2 p. išbraukimo.

Balsavimas:

1. Už – 11 Komisijos narių.
2. Prieš – nėra.
3. Susilaikė – nėra.

Išvada: išbraukti 2 p.

Siūlė Komisijos narei E. Karalevičienei patikslinti sprendimo projektą.

NUTARTA. Patikslinti sprendimo projektą.

7. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

7.1. UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ komisija

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė
Komisijos prašoma deleguoti vieną Komisijos narį į UNESCO Pasaulio atminties komisiją.

Bendru sutarimu nutarta deleguoti Komisijos narę E. Karalevičienę.

7.2. Komisijos lapkričio mėn. posėdis

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo, jog kitas Komisijos posėdis įvyks lapkričio 27 d. Numatomi klausimai:

1. Komisijos pirmininko rinkimai.
2. Europos Sąjungos lėšos kultūros paveldo apsaugai.
3. Savivaldybių lėšos kultūros paveldo apsaugai.
4. Komisijos 2016-2018 m. strateginis veiklos planas.
5. Komisijos 2016 m. veiklos programa.
6. NKPA įstatymo pataisos.

V. Gadeikienė

Informavo Komisijos narius apie NKPA įstatymo keitimą, kuriuo sistemingai keičiama atestavimo tvarka.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Siūlė svarstyti NKPA įstatymo pataisą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Kitam posėdžiui bus parengta pažyma dėl NKPA įstatymo keitimo.

Kitas Komisijos posėdis įvyks lapkričio 27 d.

Posėdžio pirmininkė

Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė

Anželika Vėžienė